

The Assessment of Association between Educational Stress and Academic Satisfaction in School of Nursing and Midwifery Students, Rafsanjan University of Medical Sciences in 2016

NedaRahimi^{1*}, Zahra Asadollahi²

¹ Dept. of Nursing, Nursing and midwifery School, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan,Kerman, Iran

² Dept. of statistical, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan,Kerman, Iran

*Corresponding author: Zahra Asadollahi, Dept. of statistical, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan,Kerman, Iran, Email: asadollahi.zahra@gmail.com

Article Info

Keywords: Educational Stress, Academic Satisfaction, Nursing Students, Midwifery Students

Abstract

Introduction: Students are the main pillars of universities. Therefore, attention to their stress and academic satisfaction is considered important. Therefore, the present study was conducted to investigate the relationship between academic stress and academic satisfaction among students of nursing and midwifery faculty of Rafsanjan University of Medical Sciences in 2016.

Methods: The present study was a cross-sectional and descriptive-analytic study in which 180 nursing, midwifery and medical students of Rafsanjan University of Medical Sciences participated. Research instruments included academic stressfulness and academic satisfaction questionnaires. Data were analyzed by t-test and Pearson correlation coefficient using SPSS software version 20.

Results: The average academic satisfaction of the students was 41.73 ± 9.09 and the mean of academic stress was 85.66 ± 24.88 . Also, there was a reverse correlation between academic stress and academic satisfaction ($r = -0.329$).

Conclusion: Regarding the fact that reducing academic stress leads to academic satisfaction, educational centers should pay attention to this issue in order to improve the quality of their education system.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

بررسی ارتباط استرس تحصیلی و رضایت تحصیلی دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۳۹۵

ن达尔حيمى^۱، زهراءسدللهى^{۲*}

^۱ گروه پرستاری داخلی جراحی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران

^۲ گروه آمار، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران

*نویسنده مسؤول: زهراءسدللهى، گروه پرستاری داخلی جراحی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران. ایمیل: asadollahi.zahra@gmail.com

چکیده

مقدمه: دانشجویان از ارکان مهم دانشگاهها می باشند. به همین جهت توجه به استرس و رضایت تحصیلی آنان مهم تلقی می گردد. به همین جهت مطالعه حاضر با هدف بررسی ارتباط استرس تحصیلی و رضایت تحصیلی دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۳۹۵ صورت گرفت.

روش‌ها: پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی و توصیفی- تحلیلی بود که در آن ۱۸۰ نفر از دانشجویان پرستاری، مامایی و فوریت پزشکی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان شرکت داشتند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه‌های استرس تحصیلی و رضایت تحصیلی بود. داده‌ها با استفاده از آزمون های آماری t-test دو نمونه‌ای و ضریب همبستگی پیرسون در نرمافزار SPSS نسخه ۲۰، تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: میانگین رضایت تحصیلی دانشجویان متوسط $41/73 \pm 9/06$ و میانگین استرس تحصیلی $24/88 \pm 66/85$ بود. همچنین بین استرس تحصیلی و رضایت تحصیلی همبستگی معکوس ($r=-0.329$) وجود داشت.

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه کاهش استرس تحصیلی منجر به رضایت تحصیلی می گردد لذا مراکز آموزشی به منظور افزایش کیفیت نظام آموزشی خود به این موضوع توجه داشته باشد.

واژگان کلیدی: استرس تحصیلی، رضایت تحصیلی، دانشجویان پرستاری، دانشجویان مامایی

مقدمه

رضایت تحصیلی و خودکفایی ، انگیزه کاری و حس معنا در زندگی اثبات شده است هم چنین رضایت تحصیلی با داشتن حس معنا و حس خدمت به جامعه مرتبط است.[۱۰] در مطالعه Lent و همکاران نیز مشخص شد بین رضایت تحصیلی و متغیرهای شناختی - اجتماعی نظری خود کفایی، حمایت محیطی، انتظار پیامد ، درک هدف ارتباط معنا داری وجود دارد.[۱۱] براساس نتایج مطالعات فوق و با توجه به آنکه فordan رضایت تحصیلی و وجود استرس تحصیلی می تواند بر میزان موفقیت دانشجویان موثر باشد. این مطالعه با هدف بررسی ارتباط استرس تحصیلی و رضایت تحصیلی دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۳۹۵ انجام گردید.

روش‌ها

پژوهش حاضر از نوع مطالعه مقطعی و توصیفی بود. جامعه پژوهش شامل تمامی دانشجویان پرستاری، مامایی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۳۹۵ بودند. با استفاده از روش سرشماری، ۱۸۰ نفر دانشجو ، وارد مطالعه شدند. معیار ورود به مطالعه، گذراندن ترم اول توسط دانشجویان مقطع کارشناسی بود. برای جمع آوری داده ها از دو پرسشنامه استفاده شد که توسط پژوهشگر در کلاس های درسی توزیع و جمع آوری گردید. برای گردآوری داده ها از پرسشنامه استرس تحصیلی که این پرسشنامه ۵۴ سوال و ۴ مقیاس استرس زاهای شرایط تحصیلی (۱۵ سوال)، استرس زاهای مربوط به محیط آموزشی (۱۵ سوال)، استرس زاهای مربوط به فارغ التحصیلی (۱۲ سوال) و استرس زاهای مربوط به محیط خوابگاه (۱۲ سوال) دارد. پاسخ ها بر پایه طیف هرگز، به ندرت، گاهی اوقات و اغلب اوقات رتبه بندی شده و به ترتیب نمره های صفر، یک، دو و سه به هر پاسخ اختصاص یافته است. روایی و پایابی این پرسشنامه قبل از بررسی شده است[۳]. به منظور سنجش رضایت تحصیلی دانشجویان از پرسشنامه رضایت تحصیلی که توسط بحرانی و جوکار تهیه شده بود استفاده گردید. پرسشنامه دارای ۱۳ گویه است. از مجموع گویه ها ۶ گویه به صورت منفی طراحی شده است. پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت ۵ درجه ای از کاملاً مخالف (۱) تا کاملاً موافق (۵) درجه بندی می شود و امتیاز کسب شده در محدوده ۱۳-۶۵ قرار می گیرد. نمره بالاتر نشانگر رضایت بیشتر دانشجویان از تحصیل محسوب می شود. امتیاز کسب شده به سه دسته رضایت کم (۳۰-۱۳)، متوسط (۳۱-۴۸) و زیاد (۴۹-۶۵) طبقه بندی می شود. روایی و پایابی این پرسشنامه قبل از بررسی شده است [۱۲]. پس از اخذ رضایت‌نامه آگاهانه و اختیاری از افراد، دادن توضیحات لازم درخصوص اهداف پژوهش و نیز اطمینان دادن به آن ها که پرسشنامه ها

استرس یکی از واقعیت های اجتناب ناپذیر زندگی بشری می باشد که تاثیرات زیادی بر جسم و روان افراد دارد . دوران دانشجویی نیز یک موقعیت و مرحله‌ی استرس زا می باشد.[۱] در میان استرس تحصیلی یکی از مقوله های مهم می باشد که می تواند بر بهداشت روانی و جسمانی دانشجویان اثر گذار باشد. عواملی از قبیل دوری از خانواده، سازگاری با محیط خوابگاه، تکالیف سنگین و امتحانات سخت ، افزایش شهریه و غیره ... همه و همه می تواند منجر به استرس گردد و آینده‌ی تحصیلی دانشجو را به خطر بیندازد.[۲] هم چنین سطوح بالای استرس می تواند منجر به اختلالات خواب ، اختلالات گوارشی، سردرد، افسرگی و حتی روی آوردن به مواد مخدر گردد و توانایی دانشجویان را در یادگیری مطالب درسی کاهش دهد. [۳، ۴] اینجاست که نقش دانشگاهها و موسسات عالی در کاهش استرس تحصیلی و تربیت نیروی کارآمد پررنگ می شود . دانشگاهها باید بکوشند عوامل موثر در افزایش استرس تحصیلی را شناسایی نمایند در این میان شاید رضایت تحصیلی از عوامل موثر و تاثیر گذار باشد. زیرا رضایت تحصیلی بر میزان صمیمت و استقلال افراد ، خودکارآمدی ، تعاملات دانشجویان با همدیگر و استادیشان و کیفیت آموزشی در ارتباط است.[۵] در حقیقت رضایت تحصیلی بخشی از دیدگاه دانشجو در مورد ادراک شخصی او از محیط تحصیلی است. استرس تحصیلی نیز از محیط منشا می گیرد. پس شاید این دو مقوله به یکدیگر ارتباط داشته باشند. رضایت پاسخ مشتری به کیفیت ارائه شده توسط سازمان است پس می توان گفت رضایت تحصیلی دانشجویان در موفقیت دانشگاهها نقش کلیدی دارد.[۶] البته مطالعه ای در این زمینه یافت نشد که ارتباط این دو مقوله را مشخص نمایید اما مطالعات انجام شده در زمینه رضایت تحصیلی حاکی از ارتباط رضایت تحصیلی با پیشرفت تحصیلی می باشد.[۷] هم چنین در مطالعه ثناگو و همکارانش بین میزان رضایت آموزشی دانشجویان با متغیر شغل پدر و میزان حمایت خانواده و تعامل با مشاوره و استاد مشاور ارتباط معنی دار آماری یافت شد.[۸] در مطالعه دهقانی و همکاران نیز مهم ترین متغیرهای مرتبط با رضایت مندی تحصیلی از دیدگاه دانشجویان به ترتیب شامل : استفاده از کادرآموزشی مجرب برای ارائه دروس، القای اعتماد به نفس توسط اساتید و مسئولان و ارتباط مناسب همراه با احترام متقابل بین دانشجویان با استادی بود. کمترین عوامل موثر در رضایتمندی تحصیلی نیز به ترتیب شامل برگزاری کلاس ها در نوبت صبح، شیوه تدریس سخنرانی و ایجاد انگیزه و علاقه کافی توسط اساتید در دانشجویان بود. هم چنین ابعاد اخلاقی روان شناختی، مهم ترین عامل مرتبط با رضایتمندی تحصیلی شناخته شد.[۹] در مطالعه‌ی Duffy و همکاران که در سال ۲۰۱۰ انجام گرفته است نیز ارتباط بین

آموزشی (۱۵ سوال) $22/41 \pm 8/03$ ، در بعد استرس زاهای فارغ التحصیلی (۱۲ سوال) $6/54 \pm 18/75$ و در بعد استرس زاهای محیط خوابگاه (۱۲ سوال) $6/63 \pm 19/63$ به دست آمد، اما مقایسه‌ی میانگین نمرات در این ابعاد بر اساس هیچکدام از متغیرهای جنسیت، وضعیت تاہل، رشتہ‌ی تحصیلی و مقطع تحصیلی معنی دار به دست نیامد ($p > 0/05$). بنابراین به منظور تلخیص از نوشتمن نتایج آن در جدول ۲ خودداری شده است.

همانطور که نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد بین متغیرهای رضایت تحصیلی و استرس تحصیلی دانشجویان و ابعاد آن همبستگی معکوس و معناداری وجود دارد. عبارتی هر چند بین این متغیرها همبستگی جزئی منفی وجود دارد ولی همین همبستگی منفی جزئی از لحاظ آماری معنادار می‌باشد ($p < 0/05$). این ضریب همبستگی نشان می‌دهد با افزایش نمره‌ی رضایت تحصیلی دانشجویان، میزان استرس کلی و نمره‌ی مربوط به استرس زاهای ابعاد آن کاهش می‌یابد و برعکس. بین دو متغیر رضایت تحصیلی و سن همبستگی معناداری وجود ندارد ($p > 0/05$).

بحث

این مطالعه به بررسی ارتباط بین استرس تحصیلی و رضایت تحصیلی دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی رفتگان پرداخت. نتایج مطالعه‌ی حاضر نشان می‌دهد که اکثر دانشجویان (۷۰/۱٪) رضایت متوسطی از تحصیل خود داشتند. ادراکی و همکاران نیز در مطالعه‌ی خود گزارش کردند که بیشتر از نیمی (۵۶/۴٪) از دانشجویان پرستاری رضایت متوسطی از تحصیل خود داشتند. (۷) مطالعه‌ی حاضر و مطالعه‌ی ادراکی هر دو از پرسشنامه‌ی رضایت تحصیلی بحرانی و جوکار به منظور سنجش رضایت تحصیلی استفاده کرده‌اند و محیط پژوهش هر دو مطالعه دانشکده‌ی پرستاری – مامایی می‌باشد. بنابراین تفاوت مشاهده شده می‌تواند ناشی از متفاوت بودن قادر آموزشی، محیط فیزیکی، القای اعتماد به نفس توسط استایید، برنامه‌ریزیهای آموزشی و ارتباط مناسب و همراه با احترام مقابله بین دانشجویان با استایید و مسئولین که می‌تواند در رضایت تحصیلی کلی نقش بسزایی داشته باشد. در سایر کشورها مطالعاتی در مورد رضایت تحصیلی دانشجویان پرستاری انجام شده است که نشان می‌دهد اکثر دانشجویان پرستاری از کیفیت و برنامه‌های آموزشی موجود رضایت نداشتند. (۷، ۱۲) عدم همخوانی این یافته‌ها با مطالعه‌ی حاضر می‌تواند مربوط به تفاوت ابزارهای سنجش و یا وجود تفاوت‌های فرهنگی مربوطه باشد. چون در مطالعه‌ی حاضر رضایت تحصیلی به طور کلی سنجیده شده است و در مطالعات سایر کشورها از ابزارهای سنجش رضایت از برنامه‌ریزی پرستاری استفاده شده است.

بدون نام بوده و اطلاعات افراد تنها در راستای اهداف پژوهش استفاده خواهد شد، افراد وارد مطالعه شدند. داده‌های SPSS نسخه ۲۰ تجزیه و تحلیل شدند. داده‌های کمی با انحراف معيار \pm میانگین و داده‌های کیفی به صورت تعداد (درصد) گزارش شدند. از آزمون t -test دو نمونه ای جهت بررسی ارتباط متغیرهای کمی و کیفی و آزمون ضریب همبستگی پیرسون جهت بررسی ارتباط متغیرهای کمی با هم استفاده شدند.

یافته‌ها

از مجموع ۱۸۰ پرسشنامه‌ی موجود ۱۰۷ نفر از دانشجویان هر دو پرسشنامه را تکمیل و اطلاعات آنها وارد مطالعه شد. توزیع فراوانی ۱۰۷ دانشجو بر اساس متغیر جنس ۸۳ نفر $77/6$ ٪، زن، ۲۴ نفر (۲۲/۴٪) مرد بودند. بطور کلی میانگین سنی دانشجویان در این مطالعه $3/07 \pm 21/50$ سال (حداقل ۱۹ سال و حداکثر ۴۶ سال) بود. نفر $85/79$ ٪ (۴/٪) مجرد و ۲۱ نفر (۶/٪) در ۹۸/۲٪ در مقطع کارشناسی و ۱ نفر (۹/٪) در مقطع کاردادانی، ۱ نفر (۹/٪) در مقطع کارشناسی ارشد و ۱ نفر (۹/٪) در مقطع تحصیلی خود را مشخص نکرده بود. اکثر دانشجویان شرکت کننده در مطالعه در ۹۸/۲٪ در مقطع کارشناسی کارشناسی ارشد و ۱ نفر (۹/٪) در مقطع کاردادانی، ۱ نفر (۹/٪) در مقطع کارشناسی ارشد و ۱ نفر (۹/٪) در مقطع تحصیلی رضایت تحصیلی دانشجویان خود را مشخص نکرده بود. (۸) از دانشجویان در رشتہ‌ی مامایی، ۶۸ نفر از دانشجویان (۶۳/۶٪) در رشتہ‌ی پرستاری مشغول به تحصیل بودند و ۱ نفر (۹/٪) نیز رشتہ‌ی تحصیلی خود را گزارش نکرده بود.

به طور کلی میانگین نمره‌ی رضایت تحصیلی دانشجویان ۹/۰۶ $\pm 41/73$ به دست آمد. جدول ۱ توزیع فراوانی رضایت تحصیلی دانشجویان را بر اساس طبقه‌بندی رضایت کم، متوسط و زیاد نشان می‌دهد. نتایج این جدول نشان می‌دهد اکثر دانشجویان (۷۰/۱٪) دارای رضایت تحصیلی متوسط می‌باشند.

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که میانگین نمرات رضایت تحصیلی دانشجویان مرد ($p = 0.754$)، مجرد ($p = 0.194$) و کارشناسی ارشد ($p = 0.162$) بیشتر است هر چند این اختلافات از نظر آماری معنی دار نمی‌باشد. تنها تفاوت میانگین نمرات رضایت تحصیلی بر اساس متغیر رشتہ‌ی تحصیلی معنی دار می‌باشد ($p = 0.027$). همچنین هر چند میانگین نمرات استرس تحصیلی دانشجویان مرد ($p = 0.566$)، متابل ($p = 0.156$)، دارای رشتہ‌ی پرستاری ($p = 0.324$) و در مقطع کارشناسی ارشد ($p = 0.450$) بیشتر بود اما هیچ یک از این اختلافات از لحاظ آماری معنی دار نبود. به طور کلی میانگین نمرات استرس دانشجویان $24/88 \pm 85/66$ می‌باشد. همچنین نمرات دانشجویان در ابعاد استرس زاهای مربوط به شرایط تحصیلی (۱۵ سوال) $6/67 \pm 24/85$ در بعد استرس زاهای محیط

آن، سبب بی انگیزگی دانشجو در کسب اطلاعات مرتبط با رشته خود می شود.^[۱۷] همچنین رضایت تحصیلی با عواملی مانند تعاملات دانشجویان با یکدیگر و اساتیدشان، کیفیت تکنولوژی آموزشی، آزادی دانشجو و میزان خودکارآمدی دانشجو و همچنین انواع پشتیبانی های مادی و معنوی ارتباط مستقیمی دارد.^[۱۸]

به طور کلی می توان گفت یکی از راههای ارزیابی دانشگاه ها و پیشرفت تحصیلی دانشجوها بررسی میزان رضایت از تحصیل در دانشجویان می باشد.^[۱۵] رضایت از تحصیل باعث افزایش انگیزه دانشجویان در کسب دانش بیشتر و تلاش جهت کسب نمره بیتر می شود.^[۱۶] بنابراین بالا بودن رضایت تحصیلی سبب انگیزه دانشجو و پایین بودن

جدول ۱. توزیع فراوانی رضایت تحصیلی دانشجویان بر اساس تقسیم بندی نمرات در دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان

متغیر	ریاضی تحصیلی	طبقه بندی	تعداد (درصد %)	فاصله اطمینان % ۹۵
		کم (۱۳-۳۰)	(٪ ۸/۴) ۹	۳/۱۳-۰/۷
		متوسط (۳۱-۴۸)	(٪ ۷۰/۱) ۷۵	۶۱/۷۸-۳/۸
		زیاد (۴۹-۶۵)	(٪ ۱۹/۶) ۲۱	۱۲/۲۷-۰/۱

جدول ۲. مقایسه میانگین نمرات رضایت و استرس تحصیلی دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان بر اساس متغیرها

ابعاد	متغیرها	طبقه ها	انحراف معیار \pm میانگین	p-value
رضایت تحصیلی	جنسیت	زن	۴۱/۵۸ \pm ۹/۱۶	.۰/۷۵۴
		مرد	۴۲/۲۶ \pm ۸/۸۸	
رضایت تحصیلی	وضعیت تأهل	مجرد	۴۲/۳۲ \pm ۹/۱۳	.۰/۱۹۴
		متاهل	۳۹/۴۲ \pm ۸/۸۵	
رضایت تحصیلی	رشته های تحصیلی	مامایی	۴۳/۸۳ \pm ۹/۸۵	.۰/۰۴۷
		پرستاری	۴۰/۳۴ \pm ۸/۲	
مقطع تحصیلی	مقطع تحصیلی	کارشناسی	۱۵/۰۰ \pm ۰/۰۰	.۰/۱۶۲
		کارشناسی ارشد	۲۴/۸۴ \pm ۶/۶۴	
استرس تحصیلی	جنسیت	زن	۸۴/۹۱ \pm ۲۶/۱۴	.۰/۵۶۶
		مرد	۸۸/۲۵ \pm ۲۰/۱۹	
استرس تحصیلی	وضعیت تأهل	مجرد	۸۴/۱۲ \pm ۲۴/۶۷	.۰/۱۵۶
		متاهل	۹۲/۷۶ \pm ۲۵/۳۸	
استرس تحصیلی	رشته های تحصیلی	مامایی	۸۱/۰۰ \pm ۲۴/۷۹	.۰/۳۲۴
		پرستاری	۸۸/۱۴ \pm ۲۴/۹۱	
استرس تحصیلی	مقطع تحصیلی	کارشناسی	۶۸/۰۰ \pm ۰/۰۰	.۰/۴۵۰
		کارشناسی ارشد	۸۵/۵۰ \pm ۲۵/۰۳	

نوع آزمون: T مستقل و آنالیز واریانس یکطرفه

جدول ۳. بررسی رابطه ای رضایت تحصیلی با ابعاد پرسشنامه ای استرس تحصیلی و سن دانشجویان

خریب همبستگی	استرس تحصیلی	شرطی تحصیلی	محیط خوابگاه	سن
$r = -0.006$ ($p = 0.951$)	$r = -0.333$ ($p < 0.001$)	$r = -0.194$ ($p = 0.48$)	$r = -0.376$ ($p < 0.001$)	$r = -0.253$ ($p = 0.09$)
رضایت تحصیلی				

نوع آزمون: خریب همبستگی پیرسون

رضایت تحصیلی و جنسیت ارتباطی وجود ندارد.^[۱۹] همچنین در مطالعه ای که توسط آتشکار و همکاران بر روی دانشجویان پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی انجام شده بود، ارتباط معنی داری بین رضایت تحصیلی و متغیرهای دموگرافیک دیده نشد اما بین سن و رضایت تحصیلی ارتباط مثبت و معنی داری مشاهده شد که عدم همخوانی این نتیجه با مطالعه ای

در مطالعه ای حاضر میانگین نمرات رضایت تحصیلی با جنسیت، وضعیت تأهل، مقطع تحصیلی و سن ارتباط معنی داری نداشت. این یافته با مطالعه ای ادرکی و همکاران همخوانی دارد.^[۷] دهقانی و همکاران نیز در مطالعه ای خود گزارش کردند که بین رضایتمندی تحصیلی دانشجویان و متغیرهای جنس و وضعیت تأهل ارتباط معنی داری وجود ندارد.^[۹] شکورنیا و کارشکی نیز در مطالعات خود گزارش کردند بین

صحیح نحوه‌ی کنارآمدن فرد با استرس می‌تواند در دستور کار دانشگاه‌ها قرار بگیرد که در واقع تاثیر مستقیم بر وضعیت سلامت دانشجویان دارد. یکی دیگر از نتایج مطالعه‌ی حاضر ارتباط معکوس بین رضایت تحصیلی با نمره‌ی کلی استرس تحصیلی و ابعاد آن می‌باشد. که بنا بر مطالب فوق امر واضح و بدیعی می‌باشد.

نتیجه‌گیری

با توجه به یافته‌های این مطالعه، به نظر می‌رسد مسئولین دانشگاه با اتخاذ روش‌های موثر زمینه را برای ارتقای رضایت تحصیلی دانشجویان را فراهم نمایند تا به همان نسبت استرس دانشجویان در طول تحصیل کاهش یابد. از محدودیت‌های این مطالعه می‌توان دسترسی نداشتن به تمامی دانشجویان و تکمیل نشدن پرسشنامه توسط آن‌ها و حالات روحی دانشجویان در زمان پاسخ‌گویی به پرسشنامه را نام برد.

سپاسگزاری

بدین‌وسیله از دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان که صمیمانه و با دقت کافی در این مطالعه مشارکت نمودند تشکر و قدردانی می‌شود. این مطالعه براساس نتایج طرح تحقیقاتی ۹/۳۵۶۸ دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان انجام شده است.

تضاد منافع

در این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافعی توسط نویسنده‌گان گزارش نشده است.

ملاحظات اخلاقی

این مقاله با کد اخلاق ذیل انجام شده است.
IR.RUMS.REC.1395.101

حاضر می‌تواند ناشی از متفاوت بودن رشته‌های مورد مطالعه باشد. [۲۰]

در مطالعه‌ی حاضر میانگین نمرات رضایت تحصیلی بر اساس متغیر رشته‌ی تحصیلی معنی دار می‌باشد. این یافته با مطالعه‌ی آتشکار و همکاران همخوانی دارد. [۲۰] به نظر می‌رسد برخی از تفاوت‌های رضایت تحصیلی در رشته‌های مختلف ناشی از تفاوت در گروه‌های آموزشی و اساتید و نقش آنها در بهبود نگرش مثبت نسبت به رشته‌ی تحصیلی می‌باشد. [۲۱]

میانگین نمره‌ی استرس تحصیلی دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی در مطالعه‌ی حاضر از مجموع ۱۶۲ نمره‌ی مرتبط با استرس به طور کلی $24/88 \pm 85/66$ می‌باشد. همچنین در مطالعه‌ی حاضر نمره‌ی کلی استرس تحصیلی و ابعاد آن با هیچ‌کدام از متغیرهای دموگرافیک ارتباط معنی داری نداشت. در مطالعه‌ی کرد و همکاران میانگین نمرات استرس تحصیلی دانشجویان کارشناسی دانشگاه آزاد ۱۲/۴۴ $87/56 \pm 12/44$ گزارش شده است که با توجه به متفاوت بودن جامعه‌های دو مطالعه اختلاف چشمگیری بین نمرات مشاهده نمی‌شود. [۲] فولادوند و همکاران نیز میانگین استرس تحصیلی دانشجویان دختر و پسر کارشناسی روزانه دانشگاه تربیت معلم را به ترتیب $9/02 \pm 8/37$ و $64/45 \pm 63/45$ گزارش کرد. [۳] که با توجه به حمایت‌های شغلی و پشتیبانی‌های مالی دانشجویان دانشگاه تربیت معلم این میزان تفاوت در استرس تحصیلی دانشجویان دو مطالعه می‌تواند قابل توجیه باشد. در هیچ‌کدام از مطالعات مورد بررسی ارتباط بین نمره‌ی کلی استرس تحصیلی و ابعاد آن با متغیرهای دموگرافیک بررسی نشده بود. به طور کلی می‌توان گفت که استرس تحصیلی بر دستگاه‌های ایمنی بدن تاثیر منفی دارد و می‌تواند باعث آسیب پذیری بیشتر در برابر بیماری‌ها شود. حتی در بعضی مواقع بروز رفتارهای ناسالم مانند مصرف الکل و پرخوری می‌تواند ناشی از وجود استرس تحصیلی باشد. [۳] بنابراین با توجه به قابل توجه بودن میزان استرس تحصیلی دانشجویان در مطالعه‌ی حاضر آموزش

منابع

1. Khademian F, Nematollahi M, F F. The Sources of Academic Stress among Students of the School of Medical Management and Information. JMEDC. 2017;13(6):617-25.
2. Kord B SH. The Role of self-compassion and academic stress: Mediated intrinsic and extrinsic motivation. JPES. 2015;12(21):127-44.
3. Fooladvand K, Farzad V, Shahraray M, Sangari AA. Role of social support, academic stress and academic self-efficacy on mental and physical health. Contemporary psychology. 2009;4(2):81-93.
4. Shadi M, Peyman N, Taghipour A, Tehrani H. Predictors of the academic stress and its determinants among students based on the theory of planned behavior. Journal of Fundamentals of Mental Health. 2018;20(1).
5. Torkzadeh J, M M. The Validation of Student's Academic Satisfaction scale. Higher Education Letter. 2014;7(26):155-76.
6. Seifi S, Sum S. Comparison of dental students' consent towards their educational line in clinical and basic science course. Biannual Journal of Medical Education Development Center (edc) Babol University of Medical Sciences. 2015;3(2):38-45.
7. Edraki M, Abdoli R. The Relationship between Nursing Students' educational Satisfaction and their academic success. Iranian journal of medical education. 2011;11(1):32-9.
8. HESAM M, SANAGOU A. ACADEMIC UNDER-ACHIEVEMENT AND SOME RELATED FACTORS ASSOCIATED WITH ACADEMIC SATISFACTION

IN GOLESTAN UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES'STUDENTS. 2013.

9. Dehghani A, Mehbodi L, Zarei Z, Farokhabadi F, Benrazighabesh A, Baharlou R. EVALUATION OF JAHROM UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES TEACHERS'ATTITUDE TOWARD VARIABLES RELATED TO STUDENTS'ACADEMIC SATISFACTION. 2014.

10. Duffy RD, Allan BA, Dik BJ. The presence of a calling and academic satisfaction: Examining potential mediators. *Journal of Vocational Behavior*. 2011;79(1):74-80.

11. Lent RW, Singley D, Sheu H-B, Schmidt JA, Schmidt LC. Relation of social-cognitive factors to academic satisfaction in engineering students. *Journal of Career Assessment*. 2007;15(1):87-97.

12. . Bahrani M & Joukar B. The study on the factors and the source which is effect on the determining tendency in school students. The Function of Center of Shiraz University of Sciences. Azar 1378. http://www.shirazu.ac.ir/index.php?page_id=2616. Online [24 Nov 2009]

13. Espeland V, Indrehus O. Evaluation of students' satisfaction with nursing education in Norway. *Journal of advanced nursing*. 2003;42(3):226-36.

14. Ramsden P. A performance indicator of teaching quality in higher education: The Course Experience Questionnaire. *Studies in higher education*. 1991;16(2):129-50.

15. El Ansari W, Oskrochi R. What 'really'affects health professions students' satisfaction with their educational experience? Implications for practice and research. *Nurse Education Today*. 2004;24(8):644-55.

16. El Ansari W, Oskrochi R. What matters most? Predictors of student satisfaction in public health educational courses. *Public health*. 2006;120(5):462-73.

17. Meftagh S. Comparing Academic Satisfaction and the Factors Affecting Academic Deterioration in Students of Isfahan University of Medical Sciences and Payam-e-Noor University. *Iranian Journal of Medical Education*. 2017;17:429-39.

18. Shakurnia A, Alijani H, Najjar S, Elhampour H. Correlation between Educational Satisfaction and Approaches to Study and Academic Performance a Study of Nursing and Midwifery students. *Iranian Journal of Medical Education*. 2014;14(2):101-9.

19. Hossein Karshaki AMG, Nafiseh Taghizadeh Kerman , Hooshang Gravavand The relationship between self-directed learning and academic satisfaction among students of Mashhad Nursing and Midwifery Faculty. First National Conference on Educational Psychology.

20.bahari farshad bs, sohrabi zohre , atashkar h. the relationship between achievement motivaion and scholar satisfaction among medical dentistry and pharmacy senior students of tehran university of medical sciences. *Teb va tazkiye*. 2015;23((1,2)):21-34.

21.Sanahi nasab H RjH, Tavkoli R. Students' satisfaction degree Health Services AdministrationTreatment of self-discipline. School of Public Health, University of Medical Sciences,. 1389.